No. 95.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

1847.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dingsdags, Donderdags en Zaturdags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 3,00; voor de buitensteden *f* 3,50; franco door het geheele Rijk.
Brieven, Gelden, enz. FRANCO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

ZATURDAG, 6 FEBRUARIJ.

AMSTERDAM, 5 Februarij.

Er zijn dezer dagen twee feiten betrekkelijk onze bezittingen bekend geworden, welke de aandacht van velen in hooge mate hebben opgewekt. Het bezetten van Laboan door de Engelschen, en het bevel van den minister van koloniën om de ondernomene openbare werken op Paramaribo te doen staken zijn van dien aard, dat zij eene zware verantwoordelijkheid laden op onze regering. Wij spreken heden slechts over het eerste.

Wij hebben ter gelegenheid der beraadslagingen over de koloniale baten met leedwezen gezien, dat de minister nopens onze regten in den Indischen Archipel niet die vastheid, niet die cordaatheid, niet die onverzettelijke wilskracht aan den dag legde, om onze regten te verdedigen tegen de aanmatiging van Engeland, welke hij in andere omstandigheden, als er zake is om gepleegd onregt te handhaven, maar al te veel vertoont. Wij hebben toen met ernst onze stem verheven tegen de onvoorzigtigheid van den minister, eene andere benaming willen wij aan zijne redevoering niet geven, die in plaats van ons goed regt te wraken, en zich te vereenigen met de edele protestatie der leden van de tweede kamer tegen het dreigend geweld van Engeland, geene woorden vond, dan om de warme verantwoordiging van onze vertegenwoordiging te bekoelen, en van onze zwakheid te spreken. De minister kon niet beter gedaan hebben, als hij Engeland had willen aansporen, om het begeerde Laboan maar onmiddelijk in bezit te nemen. Zulks is dan ook niet lang uitgebleven. De Engelschen zijn thans te Laboan. Wat nu? Zal de regering iets der natie waardig doen, om ten minste blijk te geven, dat Nederland, hoezeer dan ook onmagtig, om met de wapens tegen Engeland te strijden, zich desniettemin niet stilzwijgend laat berooven van zijn eigendom?

Wij vreezen, dat zulks niet zijn zal. Het *Journal de la Haye* heeft heden het woord opgevat, om met diplomaticke omzigtigheid de zaak van Laboan te bespreken. Zijn artikel is gerigt niet tegen het ministerie van Engeland, dit ware een weinig al te stout voor het orgaan van het ministerie van koloniën, dat onze zwakheid te goed kent, dan dat het veroorloven zoude, kracht en waardigheid van toon aan te nemen; het is alleen aangelegd tegen een brutaal schrijven van de *Morning-Chronicle*, dat, ter verdediging van het Britsch geweld, heeft goedgevonden, Nederland nog een schop op den koop toe te geven, met ons begeerige en eerzuchtige overweldigers te noemen, die in hunne onmagt grootere oogen dan handen hebben, geheel in den geest en in den stijl, die aan lord Palmerston eigen is.

Het regeringsblad neemt de moeite die beleedigingen te wederleggen. Waarom? Wij weten het niet; want zeer zeker gelooft daaraan niemand, en de *Morning-Chronicle* en lord Palmerston het allerminste, die gewis in de vuist zullen lagchen met de houding van onze regering, welke meent zich te moeten verontschuldigen, als zij met roovers geweld aangevallen en ontkleed wordt. 't Is schande!

Neen, zoo niet, Nederlanders, als u warm bloed voor het vaderland en zijne regten in het hart stroomt. Wij mogen onmagtig zijn; onbestand om met geweld van wapenen de overheersching van Engeland te bevechten; maar laf genoeg om de hand te kussen, die ons slaat, en kniebuigingen te doen voor die ons verdrukken, dat nooit.

Ons hart heeft gebloed bij de lezing van het blad der regering, dat blijkens zijn slot eigenlijk schijnt geschreven te hebben, om de billijke verontwaardiging te laken van de *Nieuwe Rotterdamsche Courant*, die in twee achtereenvolgende nummers en het feit der in bezitneming van Laboan, en de *Morning-Chronicle* met zoo veel overtuiging als beleedigd eergevoel heeft bestreden. Wil men nu nog aan lord Palmerston beleefdheden doen? 't Is vaderlandslievend! En vooral zeer goed berekend, om in Engeland effect te doen! .... om Nederland nog dieper te doen versmaden, dan het nu reeds in de schatting van Europa gevallen is.

Wij protesteren tegen de houding van het ministerieele *Journal*, en bij voorbaat tegen de houding van de regering, die toelaat, misschien voorschrijft, dat Neêrlands belangen en eer zóó worden miskend en veracht. Wij spreken in een volgend nummer, over hetgeen er in de gegeven omstandigheid te doen is.

Wij hebben in een onzer vorige nummers op verzoek opgenomen een beroep van den heer Mr. Boissevain, ten behoeve van den heer van Hulst. Naauwelijks was dat beroep op de liefdadigheid der vrijzinnige landgenooten rondgegaan, of daar verschijnt een artikel in *Overijssel*, waarin de heer van Hulst zich verzet tegen deze inzameling van liefdegaven ter zijner ondersteuning. Zie hier wat *Overijssel* meldt:

»Wij ontvingen jl. Vrijdag de circulaire, waarbij de Heer BOISSEVAIN de ondersteuning onzer landgenooten inroept voor den Heer VAN HULST; en die reeds in verschillende dagbladen is openbaar gemaakt. Reeds de eerste lezing wekte onze bevreemding: wij konden den inhoud niet rijmen met de omstandigheden, tot die zaak betrekkelijk, die ons van nabij bekend waren; en veel minder konden wij ons verklaren hoe de Heer VAN HULST er toe had kunnen besluiten om op zoodanige wijze liefdegaven voor zich te doen vragen: want wij kenden hem als iemand, wiens geldelijke omstandigheden, maar nog meer wiens gevoel in strijd was met zoodanige handelwijze. Wij besloten dus met de plaatsing van dat stuk, hoe beleefdelijk ook verzocht bij missive van den Schrijver, te wachten, en namen het in ons vorig Nommer niet op. — Verre waren wij toen nog van te durven denken dat deze geheele manoeuvre *buiten voorkennis van den Heer* VAN HULST zou kunnen geschied zijn. En echter is dit het geval: de Heer VAN HULST ontving (wij hebben er ons door de postmerken van overtuigd) de eerste kennisgeving van dit plan en van den inhoud der circulaire bij missive van den Heer BOISSEVAIN op hetzelfde oogenblik dat de Redactiën der dagbladen ze ontvangen met verzoek om ze te plaatsen! — Wij vonden den ongelukkigen diep getroffen, gekrenkt en beleedigd door zoodanige wijze van handelen; en, wij aarzelen niet het te zeggen, teregt was hij verontwaardigd over de onkieschheid, waarmede de Heer BOISSEVAIN, geheel buiten hem om, aalmoezen voor hem vraagt. Wel ondervindt hij, buiten het smartelijke der opsluiting zelve, aanzienlijke schaden door de geledene proceskosten, de afwezigheid van zijne uitgebreide zaken, het buitengewoon kostbare van zijne huisvesting, maar juist daarom had hij den Heer BOISSEVAIN daarvan mededeeling gedaan, en hem dringend uitgenoodigd de daartoe vereischte gelden hem te willen overmaken, en alzoo aan de verpligting te voldoen, welke krachtens overeenkomst op den Heer BOISSEVAIN rustte. Geenszins had de Heer VAN HULST ZEg. geregtigd om ten dien einde op *zijn naam* aalmoezen te vragen. En hoe had hij kunnen denken dat men de onkieschheid zoo verre durfde drijven om, buiten zijne voorkennis, zoo geheel in strijd met zijne bekende denkwijze ten dien aanzien te handelen? — De Heer VAN HULST heeft ons verzocht openlijk uit zijn naam te verklaren, dat hij geheel vreemd is aan de handeling van den Heer BOISSEVAIN, dat de inhoud der circulaire in volslagen strijd is met zijne gevoelens van kieschheid, dat ze hem stuit en dat hij, onder dankzegging aan de welwillende landgenooten, die aan die oproeping welligt reeds ten zijnen behoeve gehoor gaven, die liefdegaven overlaat aan den Heer BOISSEVAIN, ten einde ze, des verkiezende te bezigen, zoo verre ze daartoe kunnen strekken tot verevening zijner wettige schuld aan hem, ingevolge de bestaande overeenkomst. Overigens hoopt de Heer VAN HULST dat, hoe hard hem ook geldelijke verliezen vallen, die hem zoo geheel onschuldig drukken, hetgeen met elk regtgeaard huisvader het geval zou zijn, hem echter de verliezen en winstdervingen geenszins zullen belemmeren in de voortzetting zijner zaken en in zijne aangenomene, maatschappelijke leefwijze.

»Wij verzoeken, namens de Heer VAN HULST, de bladen die de bedoelde circulaire hebben opgenomen, of daarvan melding gemaakt hebben, bovenstaande over te nemen.''

De heer Boissevain heeft dit schrijven niet onbeantwoord gelaten, maar onmiddellijk een drietal brieven openbaar gemaakt, waarin de heer van Hulst, 1°. er zeer sterk op aandringt, dat hem eene tegemoetkoming worde bezorgd uit een beroep op zijn medeburgers; en 2°. zich met de circulaire van den heer Boissevain vereenigt. Wij laten de twee laatste volgen.

De tweede brief van den 23 Januarij 1847 zegt: »Andermaal moet ik UEd. Gestr. betuigen, dat mij *spoedige* te-gemoet-koming hoogst aangenaam zal zijn, daar ik UEd. Gestr. RONDUIT MOET BEKENNEN, DAT IK DE KOSTEN DER GEVANGENIS NIET LANGER KAN BETALEN, wil ik niet mijne ongelukkige echtgenoote en mijne affaire benadeelen. Ontvang ik dus voor 1°. Februarij geene ondersteuning, *dan moet ik mij tusschen de andere gevangenen begeven, en mijn thans reeds ondragelijk lot nog diep ellendiger dragen*. Het zal UEd. Gestr. misschien bevreemden, maar bedenk eens, welke enorme kosten ik reeds heb gehad, dat ik reeds 14 weken zit en ook stellig per dag *f* 10 schade lijd door mijne absentie. Gepasseerde jaar stelde UEd. Gestr. aan den heer *J. A. van Roijen* (1) voor, eene som gelds ten mijnen behoeve te deponeren, wanneer ik UEd. Gestrs. naam verzwijgen wilde, ten einde zes maanden buiten 's lands te gaan. DIT HEB IK NU WEL NIET GEDAAN (2), doch ik heb UEd. Gestr. van de gevangenis bewaard; thans stel ik voor, mij *f* 500 of *f* 600 *ter leen* (3) te bezorgen, tot in Augustus aanstaande, zullende ik UEd. Gest. dezelve dan prompt teruggeven. Tot dit *verzoek* (3) zoude ik niet overgaan, ware het niet, dat ik op eene lage wijze door † † † (4) was behandeld, hetgeen UEd. Gestr. zeker van T. wel zal vernomen hebben. Kan of wil UEd. Gestr. dit niet doen, dan verwacht ik toch, dat UEd. Gestr. *voor 1° Februari wat zal doen*.

»Nu nog iets aangaande het tijdstip om wat voor mij te doen; dit houde ik thans nog voor even goed als in den beginne, althans in deze contrijen is de geestdrift niets verminderd. Mogt het eens spoedig gebeuren, dat ik ontslagen werd, en ik op vrije voeten kom, dan is natuurlijk alle geestdrift weg, en er komt niets van. DE WIJZE HOE, LAAT IK GEHEEL AAN UEd. GESTR. OVER, doch wil UEd. Gestr. wel eens eene wenk geven (5) enz.

»WIL UEd. ER EENIGE PUBLICITEIT aan geven, mag ik wel lijden, mits het op eene wijze geschiede, die niet voor mij beleedigend is, en niemand kan merken, dat het met mijn weten geschiede. *Tot eene inleiding en opwekking* zoude UEd. Gestr. kunnen melden, dat ik 14 dagen hier ziek heb gelegen, hetgeen waarheid is, namelijk eene bezetting op de borst.«

De derde brief van 29 Jan. 1847. Vangt aldus aan: »Zoo op het oogenblik ontvangt ik UEd. Gestr. geëerde letteren, terwijl in antwoord daarop dient, dat ik mij ZEER GOED KAN VEREENIGEN MET DEN INHOUD DER CIRCULAIRE.

De *Amsterdamsche Courant* van gisteren bevat het volgende:

»Wij verheugen ons, dat de treffende uitnoodiging van het Stadsbestuur en het hartelijk woord der Geestelijkheid Amstels Burgerij wederom bereid gevonden en genoopt hebben, de milde hand ten behoeve van verarmde Stadgenooten uit te steken. De gisteren gehouden Collecte heeft pl. min. *f* 38,000 opgebragt. De som is hoogst belangrijk, met het oog op hen, wier milddadigheid ze schonk; zij is gering in verhouding tot vele duizenden, die er een aandeel in verlangen en behoeven.''

Betreffende de inhechtenisneming van Jan ter Linde — niets!

Staat van de Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschap-

---

(1) De geachte advokaat uit Zwolle, raadsman van den heer van Hulst.

(2) Hieruit blijkt de leugenachtige opgaaf van het berigt van Overijssel, dat de heer Boissevain zich verbonden zou hebben de kosten der gevangenis te voldoen, en op de onkiesche wijze, dus eigenlijk voor zich een beroep zou hebben gedaan. De heer Mr. J. A. van Roijen kan verklaren, dat nooit eenige overeenkomst van wat aard ook, bestaan heeft, zijnde het voorstel van den heer Boissevain niet aangenomen.

(3) Een onbegrijpelijk voorstel zoo de heer van Hulst regt meende te hebben, krachtens overeenkomst, iets te vorderen.

(4) Deze geheel vreemde naam wordt uit discretie verzwegen.

(5) Mededeelingen, dat aan van Hulst van ter zijde geldelijke ondersteuning was toegezegd.

pij, aanwijzende het aantal Reizigers, benevens de Opbrengsten, gedurende de maand Januarij 1847.

VERTREK VAN	Aantal Reizigers	Opbrengsten van Reizigers en Goederen
Amsterdam	8920	*f* 16082.37
Halfweg	386	» 109.67½
Haarlem	6514	» 5762 58½
De Vogelenzang	2[illegible]	» 1[illegible]8.32
Hillegommerbeek	68	» 39.40
Veenenbrug	468	» 306.92
Piet Gijzenbrug	393	» 309.41
Warmond	233	» 156.45
Leiden	5493	» 4961.21
Voorschoten	357	» 224 30
Nieuw Oosteinde	64	» 54.60
's Gravenhage	6921	» 12074.04½
Vervoer van Rijtuigen, Paarden, Slagtvee, enz.	—	» 309.75
Totaal	30065	*f* 40549.03½ (*)

(*) Waaronder begrepen *f* 12985.51 aan vervoerde Goederen.

PARAMARIBO, 2 Jan. Bezielde ons de streelendste blijdschap, toen wij weinige maanden geleden mededeelden, dat de gouverneur Raders, een nieuw kanaal van af de Steenbakkersgracht tot aan Kwatta en verder liet graven, met het doel om de werklieden arbeid te verschaffen, hen tot het veldwerk op te leiden, zoo doende den landbouw te gemoet komen, nieuwe takken van nijverheid te doen geboren worden, en, bij eene gelukkige slaging der onderneming, de vaart tot aan de Saramacca door te trekken, ten einde eene zoozeer gewenschte communicatie met de Europesche landbouwers daar te stellen, thans moet ik u met een gevoel van treurigheid te kennen geven, dat het ministerie van koloniën den last heeft uitgebragt, om de werkzaamheden aan het kanaal *onmiddellijk te staken.* Mijne pen weigert mij de dienst om de verslagenheid af te malen, die onze bevolking trof, bij het vernemen dier nooit verwachte tijding. Nimmer heeft men kunnen denken, dat de minister, die, door zijne betrekking tot de kolonie en het vaderland gehouden is, alles aan te wenden wat den bloei en de welvaart van Suriname kan bevorderen, het middel zoude afkeuren, hetwelk in zich het vermogen bevat, om zulks inderdaad te bewerkstelligen.

Nimmer had men kunnen vermoeden, dat de minister door eene pennestreek, een aantal van 300 arbeiders, ten prooi aan gebrek zoude overleveren. Nimmer kon het denkbeeld in een staatkundig brein opkomen, dat de minister, den gouverneur van Suriname, (de vertegenwoordiger des Konings) zoozeer in zijne waardigheid zoude kwetsen, dat hij de achting zijner onderzaten zoude moeten derven, indien de baron van Raders zelf niet door persoonlijk karakter en werkkring, zich de liefde van Suriname's ingezetenen had verworven, en zich zelven verheven heeft boven elk verwijt, hetwelk de handelwijze der miskenning, hem mogt trachten aan te wrijven.

Waaraan toch, zal men met regt de oorzaak der afkeuring van den minister moeten toeschrijven? Zou zij daarin moeten gezocht worden, dat Z. Exc. niet *vóóraf*, omtrent die onderneming was geraadpleegd en deszelfs goedkeuring afgewacht? Waarlijk, indien dit de reden is, dan hebben wij ons in de wijsheid van den minister zeer vergist. Hoe toch zoude men, als naar gewoonte, en uithoofde van den natuurlijken afstand, den afloop eener langgerekte correspondentie kunnen afwachten, alvorens eene zaak aan te vangen, die noodwendig, *dadelijk* moest worden aangegrepen en volvoerd? En, gesteld al eens, dat de gouverneur den gewonen vorm had opgevolgd en den minister het plan, om *vrije inboorlingen* tot den veldarbeid te bezigen, had voorgedragen, wat toch zoude naar alle menschkundige berekening, daarvan het gevolg zijn geweest? De minister zoude het voorstel onder de tafel geworpen en den gouverneur voor razend uitgekreten hebben, en dit wel met regt, omdat het vooroordeel reeds sedert eeuwen, de vrije inboorlingen als *luiaards* aan de wereld heeft afgeschilderd, met wie *niets* aan te vangen, *niets* uit te voeren is.

Moeten wij de oorzaak van afkeuring zoeken dáárin, dat de gouverneur geene berekening van kosten heeft opgezonden, en op eigene autorieteit over de landsgelden heeft beschikt, dan voorzeker is de gouverneur vrij te pleiten, die, in den aanvang van het werk, hetwelk hij, *zonder dralen*, moest ondernemen, (wilde hij van den goeden geest der werklieden profiteren), onmogelijk konde bepalen, *wat* de uitkomst zijn zoude. Hij begon slechts met *twee* arbeiders, vervolgde met *zes*, om, zooals de tijd geleerd heeft, met 300 te eindigen. Waarlijk, om de gevolgen van zulk eene onderneming, onder de gegevene omstandigheden, vóóruit te zien, en eene berekening, die gezegd kan worden op eenen juisten grondslag te rusten, in den aanvang van het werk uit te brengen, behoeft men eene kennis, waarbij die, van den minister van kolonien, gewisselijk als een stipje aan den hemel te beschouwen is. En mogt er voor den gouverneur Raders geene betere verdediging zijn, dáárvoor, dat hij eigener autoriteit over de landskas heeft beschikt, dan dat hij het voorbeeld van den minister van koloniën heeft gevolgd, die, de kapitale som van meer dan *anderhalf millioen guldens* aan de suikerplantaadje *Catharina Sophia* heeft ten koste gelegd, zoo zoude de wereld hem nog verontschuldigen, dat hij slechts ongeveer *vijf en twintig duizend guldens* besteed heeft, om een plan ten uitvoer te brengen, hetwelk eene geheele klasse der bevolking tot nuttige menschen herschept, en de voordeeligste uitkomsten voor de welvaart van Suriname aanbrengen kan.

Neen, de oorzaak van afkeuring moet gezocht worden in gekrenkte eigenliefde. De minister is welligt jaloers, dat hij zich zoo zeer met het bouwen van zijn *glazen huis* heeft bezig gehouden, dat hij vergeten heeft, aan de belangen van Suriname te denken; hij misgunt het den heer Raders, dat deze gedaan heeft, hetgeen *hij* had behooren te doen. Vergis ik mij hierin, en heeft de minister, na rijp beraad en met de volste overtuiging van zijn hart, het plan van Raders afgekeurd, dan is het ook buiten alle tegenspraak dat de minister geen vriend van Suriname is, en met geweld den *ondergang der kolonie bewerkt.* (*Handelsbl.*)

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 3 Febr. De heeren Gustaaf de Beaumont, Bethmon en Leon de Malleville hebben een amendement voorgesteld op de laatste paragraaf van het adres-ontwerp, hetwelk aldus zou luiden:

»Sire, een gelijk gevoel bezielt ons. Even als Uwe Majesteit, willen wij ook in ons vaderland een onverbreekbaar verbond stichten tusschen de monarchie en de vrijheid. Gij hebt uw leven en dat uwer zonen gewijd om een schitterend voorbeeld van weldaden te geven, waarvan dat verbond het onderpand is.

»Moge eene vrijgevige en gematigde staatkunde aan het gouvernement het zedelijk gezag verzekeren, dat het zoo zeer behoeft, aan 's lands beheer den eerbied, dien eene eerlijke handelwijze afdwingt en aan onze instellingen hare vreedzame en regelmatige ontwikkeling, en Uwe Majesteit kan op onze onafhankelijke en belanglooze medewerking staat maken.

— De heer Billault heeft ll. Maandag het woord gevoerd over de tweede paragraaf van het adres-ontwerp, waarin de Kamer der afgevaardigden zich verheugt, te vernemen, dat de vrede der wereld verzekerd is. Men verwachtte die redevoering met eene zekere belangstelling. Scheidt zich de heer Billault van den heer Thiers af, en tot hoe ver strekt zich die afscheiding uit? Heeft hij zich ten doel gesteld eene gemengde partij te vormen, eene soort van brug, om van den heer Guizot tot den heer Thiers te komen? De redenaar heeft met genoeg beleid gesproken, om den grond zijner gedachte ten minste voor de oogen van diegenen te verbergen, die willen doen gelooven, dat zij de toekomst kunnen voorspellen, en die in eene redevoering vooral datgeen meenen te hooren, wat daarin niet is gezegd.

Wat hen betreft, die meenen, dat men een minister bij sommige gelegenheden zeer wel kan prijzen, zonder daarom ministerieel te zijn en zonder minister te willen worden, deze zullen, tot dat zij nader onderrigt zullen zijn, den heer Billault nemen zoo als hij zich voordoet, namelijk als een man, die van oordeel is, dat de Koningin en de Infante van Spanje, uit een Fransch oogpunt beschouwd, zeer goed uitgehuwelijkt zijn, en die daarvoor openlijk uitkomt. Meer genegen om zich over de verstoring der hartelijke overeenkomst te verheugen dan te bedroeven, vraagt de heer Billault aan het ministerie alleen om te blijven volharden in de aangenomen stelling, en bij belooft hetzelve in dit opzigt eene openhartige ondersteuning.

De heer Thiers is klaarblijkelijk zeer in het naauw gebragt door de houding, die de heer Billault thans heeft aangenomen. Het orgaan van den gewezen minister, van den 1 Febr. bewaart voorzigtigheidshalve het stilzwijgen over de door dien spreker gehoudene redevoering. »De heer Billault, zoo heet het in dat dagblad, is zijn amendement komen ontwikkelen in eene redevoering, die onze lezers begeerig zullen zijn te lezen en die wij hun ter beoordeeling overlaten." De *Constitutionnel* zal in zijn volgend nummer waarschijnlijk meer openhartig zijn gevo len uiten.

— De beraadslagingen zijn in de kamer der afgevaardigden voortgezet, maar zij waren niet zeer afdoend. De heer Lesseps, die in deze zitting zijne eerste wapenen beproefde, heeft eene nederlaag geleden, waarvan het hem zeer moeijelijk zal vallen, zich te herstellen.

— De heer Guizot heeft, in navolging van Lord Aberdeen en Lord Brougham de Kamer der afgevaardigden aangemaand den toestand der diplomatie door het voeren van langdurige debatten niet nog meer te verwikkelen. De meerderheid heeft hieraan gehoor gegeven en de paragraaf betreffende het huwelijk des hertogs van Montpensier onmiddellijk goedgesteund.

Eene hoop bleef der kamer nog over. De heeren Billault en Dufaure hadden een amendement voorgesteld, waarin de meening der kamer over het verbreken der hartelijke verstandhouding werd uitgedrukt.

De ontwikkeling van dat amendement was, vrij duidelijk, niet minder tegen de staatkunde van den heer Thiers, dan tegen den heer Guizot gerigt. Deze heeft het amendement verworpen, dat dan ook slechts 26 stemmen bekwam; de heer Thiers bleef onbeweeglijk op zijne plaats. De heer Guizot is dus van zijne verklaring over de zamenkomsten met lord Normanby goedkoop afgekomen; doch hij kent den heer Thiers wel.

— Twee amendementen op het adres-ontwerp zijn op de 6de paragraaf betreffende Krakau voorgedragen.

De heer Lassène stelt voor, aan het einde van die paragraaf de twee volgende volzinnen te voegen:

»Onze wenschen en onze hoop voor deze doorluchtige nationaliteit blijven onverlet: De volkeren kunnen thans wachten, want zij sterven niet meer."

Het tweede amendement is van den Eerw. abt Genoude, die voorstelt de paragraaf aldus in te rigten:

»Een onverwachte gebeurtenis heeft eene verandering te weeg gebragt in den staat van zaken, in Europa door het jongst tractaat van Weenen gevestigd. De republiek Krakau, eene onafhankelijke en onzijdige staat, is bij het keizerrijk Oostenrijk ingelijfd. Frankrijk eischt ernstig eerbied voor de onafhankelijkheid der staten. Het protesteert tegen de tractaten van 1815, die niet alleen een nieuwe aanval zijn geweest op de Poolsche nationaliteit; maar ook op de onafhankelijkheid der natiën." Het overige der paragraaf zou vervallen.

— De gewelddadigheden tegen het vrije vervoer van granen, de willekeurige prijsbepalingen op de opene markt, en de benden bedelaars, die, met stokken gewapend, des nachts de straten doorkruissen en zich op de openbare wegen vertoonen, nemen in de westelijke departementen aanmerkelijk toe. Ook begint men dergelijke wanordelijkheden in de midden- en in sommige der zuidwestelijke departementen te bespeuren.

MADRID, 27 Jan. Op het einde der zitting van de kamer der afgevaardigden werd de volgende zamenstelling van het kabinet als bepaald voorgesteld, ofschoon een aantal personen, daaraan geen geloof wilden hechten: buitenlandsche zaken en president van den raad, de hertog de Sivas, Justitie, Murillo; financiën, Santillan; oorlog, Don Jose Concha; marine, Sotelo. Het ministerie van binnenlandsche zaken moest in drie deelen gesplist worden, t. w. beheer, aanmoedigingen en openbaar onderwijs. Het eerst departement was bestemd voor den heer Seys, het tweede voor den heer Roca de Togores en het derde voor den heer Donosa Cortès. Ten slotte verzekerde men, dat op het oogenblik, dat de acht nieuwe ministers zich in gala-kostuum vereenigd hadden om den gebruikelijken eed in handen van H. M. af te leggen, de zamenstelling eensklaps ontbonden is, en dat de crisis daardoor in denzelfden staat verkeerde als des morgens.

Wij vernemen, dat men het aan de onvermoeide werkzaamheid van den president van het Congres en de vaderlandsliefde der gezamenlijke personen, die een nieuw kabinet zullen zamenstellen, te danken heeft, dat alle moeijelijkheden, die in de eerste oogenblikken gerezen zijn, op het punt zijn van vereffend te worden. Indien niet eene of andere nieuwe kuiperij de vrucht van zoo vele pogingen komt verwoesten, dan zal het kabinet Mon-Isturitz binnen eenige uren door een ander vervangen zijn.

— De gebeurtenissen in Catalonië beginnen eene meer bepaalde rigting aan te nemen. Er hebben eenige schermutselingen plaats gehad tusschen de troepen der Koningin en de Carlisten in de bergketen, waarvan de berg Cadiu als de voornaamste top beschouwd wordt en die Barcelona als eene ontzaggelijke borstwering omsluit. Na vele herhaalde pogingen, kwam men eindelijk slaags, en het schijnt, dat de troepen van het gouvernement daarbij veel te lijden hebben gehad.

— Op den 28 Januarij, was de ministriëele crisis te Madrid nog niet tot eene ontknooping gekomen.

— Berigten uit Portugal luiden gunstig voor de zaak der koningin. Het was den maarschalk Saldanha gelukt, door zijne tegenwoordigheid alleen, de rust der provincie Beira te herstellen. Das Antas bevond zich nog te Oporto.

ENGELAND.

LONDEN, 1 Febr. Men leest in de *Observer*: »Lord Howden is Vrijdag naar Parijs vertrokken. Het doel der reis van zijn lordschap naar Frankrijks hoofdstad is om de bepaalde toestemming van het kabinet der Tuileriën te verkrijgen in de wijzigingen, die noodig kunnen zijn om op eene voor de beide oorlogvoerende partijen bevredigende wijze een einde te maken aan de vijandelijkheden aan de oevers van la Plata."

— Er heerscht in de haven en het tuighuis van Woolwich de grootste bedrijvigheid voor de uitrusting van stoomvaartuigen, die moeten gebezigd worden om levensmiddelen naar Ierland over te voeren. De werklieden wedijveren in onvermoeiden vlijt, alsof zij het zenden van hulp wilden bespoedigen, waarin het lijden van zooveel ongelukkigen eenige verzachting moet vinden.

— Het artikel van de *Times*, betreffende het incident

in de lords-kamer, ter zake der Spaansche huwelijken, of liever van de stukken, daartoe betrekkelijk, is van den volgenden inhoud:

»*De graaf van Aberdeen.* Mylords, met betrekking tot de briefwisseling, dezer dage op het bureau nedergelegd, betreffende de Spaansche huwelijken, wensch ik den edelen markies (van Lansdowne) den president van den raad, te verzoeken, of men van het Fransch gouvernement een antwoord heeft bekomen op de laatste depêche, die de edele lord secretaris voor buitenlandsche zaken aan den markies van Normanby, betreffende deze aangelegenheid, heeft toegezonden, en zoo ja, of dat stuk insgelijks op het bureau der Kamer zal worden nedergelegd.

»Het schijnt mij billijk toe, Mylords, dat deze briefwisseling, daar zij met eene nota van uit dit land een aanvang heeft genomen, ook besloten worde met een antwoord van gene zijde van het Kanaal. Mylords, het lust mij niet eene meening uit te brengen over de zaak, die tot deze briefwisseling aanleiding heeft gegeven, en ik hoop, dat de kamer niet geroepen zal worden om aangaande dit punt eenige denkwijze uit te drukken. (*Hoort! hoort!*) Maar, Mylords, ik zal zoo vrij zijn te verklaren, dat mij het vast vertrouwen bezielt, dat de kamer en het land deze briefwisseling wenschen te zien eindigen. (*Hoort! hoort!*) Mylords, het moet blijkbaar zijn, naar de reeds overgelegde stukken te oordeelen, dat van deze briefwisseling niets bepaald of niets, dat te verwezenlijken zou zijn, het onderwerp meer kan uitmaken, en dat, indien zij voortgaat op den toon, dien zij heden heeft aangeslagen, zij alsdan ernstige gevolgen kan na zich slepen.

»*De markies van Lansdowne.* Mylords, in antwoord op de interpellatie des edelen lords, zal ik zeggen, dat het Fransch gouvernement eene nieuwe mededeeling heeft gedaan betreffende de zaak, die zijn lordschap op het oog heeft, maar die mededeeling is niet aangekomen in den vorm van eene regtstreeksche depêche, aan mijn edelen vriend den secretaris voor buitenlandsche zaken gerigt, maar in den vorm van eene depêche, die hem vertoond is en die geschreven was in antwoord op zijne laatste depêche aan het Fransch gouvernement.

»Maar dat antwoord is eerst eergisteren aan mijn edelen vriend vertoond, en tot dezen morgen had hij daarvan nog geen afschrift ontvangen.

»Mylords, wat de beoordeeling betreft, of deze briefwisseling al of niet moet eindigen, het staat mij niet vrij, mij hierover uit te laten, vermits het eene depêche geldt, die ik niet heb gezien, en welke een antwoord kon vereischen. Alles, wat ik aan mijn vriend, den edelen lord, en aan de Kamer kan verzekeren, is, dat het gouvernement van H. M. geenszins genegen is, het minste gedeelte der bewijsstukken of der omstandigheden, die tot deze zaak betrekking hebben, achterwege te houden of te vernietigen, maar dat het integendeel vurig wenscht, dat zij in den volledigsten staat aan de Kamer mogen worden voorgelegd, opdat uwe lordschappen ze rijpelijk kunnen onderzoeken.

»*Lord Brougham.* Ik verklaar, dat ik ten volle bevredigd ben door het openhartig antwoord van den edelen markies. Maar dewijl het voortzetten der briefwisseling niet tot eenig gevolg kan leiden, hoop ik, dat men het daarbij zal laten berusten. Ik heb opgemerkt, dat men heeft verhaald, dat een aanzienlijk persoon in Frankrijk van deze zaak zou hebben gezegd, dat zij een *fait accompli* was. Wat mij betreft, ik denk, dat men haar ten onregte als een *fait accompli* zou beschouwen, omdat, indien zij op een onbillijken grondslag rust, men haar niet als zoodanig kan aanzien. Tevens kan ik mij niet onthouden te gelooven, dat de woorden van den voortreffelijken en doorluchtigen vriend, van wien ik spreek, niet kwalijk zouden overgebragt zijn geweest, toen men hem die woorden in den mond gelegd heeft.

»*De markies van Landsdowne.* Ik wensch opregt uithoofde van onderscheidene uitdrukkingen, vervat in het verslag der bedoelde redevoering, dat dezelve onjuist is overgebragt geworden.

»Hiermede eindigde dit incident, hetwelk overigens geene gevolgen heeft gehad."

DUITSCHLAND.

KEULEN, 1 Februarij. Een brief van Frankfort, aan de *Köllnische Zeitung* gerigt, vermeldt, dat alles zoo daar als alhier gereed is, opdat het transport der Indische brievenmaal over Triest en Ostende met al den mogelijken spoed geschiede, en dat die proef, die beslissend zijn zal, niet worde bemoeijelijkt door eenig oponthoud, zooals de koerier Waghorn op zijne laatste reis heeft ondervonden.

Een berigtgever uit Breslau, verzoekt dato 24 Jan. de *Augsb. Zeitung* eene teregtwijzing te plaatsen aangaande het conflict tusschen het vorst-bisschoppelijke consistorie en het opper-landsgeregt gerezen. De *Augsb. Zeitung* voldoet hieraan in haar N°. 31 (ons heden geworden). Het blijkt hieruit, dat het consistorie de inzage harer lijsten niet eigendunkelijk geweigerd heeft, maar op grond dat het zich in zijne regten en gezag gekrenkt heeft gevoeld. Men is benieuwd te weten of aan het constistorie van den zoo vredelievenden doch voor de belangen des bisdoms zoo zeer ijverenden vorst-bisschop in deze zal worden regt gedaan.

Men meldt uit het vorstendom Waldeck het volgende: »Tot dusverre genoten alleen zij, die werkelijk staatsposten bekleedden, het voorregt van vrijstelling van militaire dienstem. Bij besluit van den Vorst is echter thans bepaald, dat in het vervolg ook alle geestelijken, hoofden eener gemeente, en de geestelijken, hunne helpers, alsmede de zoo aan hoogere als volksscholen aangestelde hoofd-onderwijzers en hunne adsistenten van de militaire verpligtingen ontslagen zullen zijn; deze laatste echter alleen dan, wanneer hunne beroeping eene werkelijke aanstelling tot de openbare bediening hunner functiën in zich bevat."

PESTH, 25 Januarij. Een aantal der aanzienlijkste bewoners onzer stad heeft dezer dage besloten, ter eere van den overleden aartshertog Palatyn, aan wiens vaderlijke zorg deze stad, na de vreesselijke overstrooming in 1838, haar nieuwen bloei te danken heeft, alhier een trotsch metalen gedenkstuk op te rigten. Het geld daartoe zal door vrijwillige bijdragen worden versterkt, door de rijkste inwoners dezer stad, waarvan reeds vele voor zeer beduidende sommen hebben ingeschreven.

Tot dusverre heeft de vrijheid van binnenlandsche nijverheid en koophandel in Zweden niet bestaan. Thans verneemt men, dat de regering eene ordonnantie heeft uitgevaardigd, waarbij deze vrijheid geheel en volkomen zal verleend, en alle gilden zullen afgeschaft worden, en krachtens welke het aan ieder burger zal vrijstaan allerlei bij de wet niet verbodene neringen en ambachten uit te oefenen en werkplaatsen op te rigten. Echter is het noodig, alvorens zich als het hoofd eener werkplaats te vestigen, dat men blijken van bekwaamheid aflegge voor eene commissie van onderzoek, door het ministerie van koophandel benoemd. De ordonnantie, waarbij de vorige verordeningen zijn afgeschaft, is, zegt men, reeds in druk uitgegeven.

GENEVE, 30 Jan. Men herinnert zich ongetwijfeld dat de volksvergadering, (roemrijker gedachtenis!) die den 9 October des vorigen jaars onder het voorzitterschap van den heer James Fazy ons gouvernement omver wierp en de ontbinding van den grooten raad beval, onder anderen het besluit nam, dat alle schaden, die van weerszijden door het gevecht van den 7 October veroorzaakt waren, ten laste zouden komen van de afgezette leden van den staatsraad en van den aanvoerder der troepen. Men dacht algemeen, dat dit besluit, in de eerste opwelling van drift genomen, wel nimmer zou worden ten uitvoer gelegd, doch het voorloopig bestuur, dat uit deze zelfde vergadering is gesproten, heeft dit anders begrepen. Het heeft willen toonen, dat het zich niet schaamt, ter bereiking van onregtvaardige oogmerken, dezelfde vertreding van regt en wettigheid te plegen, als waaraan de radicalen van geheel Zwitserland zich voortdurend schuldig maken.

Aan de leden van den voormaligen staatsraad werd alzoo eerst door het voorloopig gouvernement en daarna door den grooten raad, na gehouden vergadering op den 23 Januarij, gelast om binnen drie dagen de bepaalde som van 42,000 francs te betalen, op straffe van binnen 24 uren na dien tijd daartoe gedwongen te worden door de inbeslagneming hunner roerende en onroerende goederen.

Bij hetzelfde besluit heeft de groote raad, voorzeker uit vrees, dat de regtbanken hunne medewerking mogten weigeren tot de uitvoering van een maatregel, zoo eenig in zijne soort, het gouvernement van de verpligting ontslagen, om de formaliteiten te vervullen, die in zulk een geval bij de wet vereischt worden.

Daar alle verder verzet onmogelijk was, en de voormalige magistraten aan Zwitserland het ergerlijk schouwspel niet wilden geven, dat eene onregtvaardigheid met geweld zou worden voltooid, hebben zij aan den eisch van den grooten raad voldaan, en de verlangde som den 25 Januarij bij het departement van financiën gestort, echter met bijvoeging van eene protestatie, even edel wegens de gevoelens, die zij uitdrukte, als achtenswaardig wegens de beginselen, die daarin doorstraalden.

Het gerucht loopt, dat men in Seeland (kanton Bern) vrijkorpsen aanwerft om tegen Friburg op te trekken. Alle maatregelen ter verdediging worden aldaar genomen. De stad heeft eene bezetting bestaande uit krijgslieden, die met den besten geest bezield en gereed zijn, op het eerste teeken ten strijde te trekken. Alle krijgsmagten van het kanton kunnen in één oogwenk vereenigd worden. Wallis erland, en de overige kleine kantons zijn even als Lucern ten strijde uitgerust. De katholijke kantons zijn alzoo noch voor eene overrompeling, noch voor een regelmatigen aanval beducht.

ITALIE.

ROME, 21 Januarij. Aanstaanden Zondag zullen in de kerk St. Andreas *della Valle* de predicatien eenen aanvang nemen ter opwekking van de geloovigen tot hulpbetoon aan Ierland. De Zondags-predicatien zullen worden gehouden door den Zeer Eerw. Pater Ventura, door Mgr. Cullen, rector van het Iersch collegie en door Mgr. den Bisschop van Montreall.

Chekik-Effendi wordt eerdaags hier verwacht om, namens den Sultan, Pius IX te komen begroeten. Men zegt, dat het dezen gezant noch aan schranderheid noch aan goede zedelijke hoedanigheden ontbreekt, en dat hij zelf erkent, dat zijn gehouden gedrag op den Libanon niet onberispelijk is. De Sultan zal, door hem den last op te dragen, om den opvolger van den H. Petrus geluk te wenschen, eene hulde bewijzen aan de groote zedelijke kracht der Kerk.

Wat ons, Katholijken, betreft, de ondervinding leert ons, dat de bouwvallen onzer kerken in het Oosten in grooter veiligheid zijn onder den scepter der Turken, dan onder dien van de Mogendheid, die op het erfdeel der Ottomans den blik der begeerlijkheid werpt.

Ook spreekt men sinds eenigen tijd van een berigt, waarvoor men echter niet kan instaan, namelijk, dat lord Palmerston tot den H. Vader een brief gerigt had, en dat er eene onderhandeling tusschen den H. Stoel en het Londensch kabinet stond geopend te worden, met het doel, om tusschen de beide hoven officiëele betrekkingen aan te knoopen.

— Vroeger is reeds door ons gemeld, dat Z. H. besloten had, krachtige maatregelen te nemen tot wering der bedelarij in Rome en in den Kerkelijken Staat. Dezer dage heeft Mgr. Grassellini, de gouverneur dezer stad, nagenoeg twee honderd bedelaars van de straten doen opvatten. Al die geen inboorlingen zijn van den Kerkelijken Staat, zijn naar die landen terug gebragt, alwaar zij te huis behooren; wat de overigen betreft, heeft het gouvernement alle noodige besluiten genomen om het droevig schouwspel, dat die menigte schamele armen oplevert, van de straten te doen verwijderen. Het zijn die soort van bedelaars, welke Tacitus vadsige lafaards noemt, die zich aan zich zelven overgeven, en voor anderen tot een ondragelijken last verstrekken.

Deze wijze maatregel, welke genomen is, ingevolge de begeerte van den H. Vader, in den rondgaanden brief van den staats-secretaris, dato 24 Augustus ll. uitgedrukt, heeft de algemeene goedkeuring, zoowel van de inwoners van Rome als van alle vreemdelingen verworven, en men beschouwt dien als het begin van eene reeks van verbeteringen, van niet minder belang en nuttigheid.

Men twijfelt niet, of de liefdadige instellingen, zoo talrijk hier ter stede, zullen er zich een vermaak [illegible] van maken, het welslagen van dezen maatregel te helpen bevorderen, door diegenen der armen bij zich op te nemen, die waardig zullen worden gekeurd, om de algemeene liefdadigheid te genieten.

— Uit Pesaro wordt zonder dagteekening van den 15 Jan. het volgende gemeld: »De Cardinaal Ferretti, onze nieuwe legaat, is dezer dage in onze stad aangekomen, alwaar hij met de levendigste vreugde-blijken is begroet. Geheel de bevolking is hem te gemoet gegaan en heeft hem naar zijne woning begeleid.

»De inwoners van Pisaro hebben aan Z. Em. een gedrukt adres aangeboden, waarin zij hunne gevoelens uitdrukten, die hen voor dien nieuwen legaat bezielden, van wien het bekend is dat hij de genegenheid van Pius IX geniet, en dat hij een der eersten is geweest van de Cardinalen, die voor de staatkundige amnestie hebben gestemd.

»De Cardinaal Ferretti heeft, bij het aanvaarden zijner nieuwe functiën, eene proclamatie uitgevaardigd, waarin hij zich verheugt, de tolk te zijn des H. Vaders, wien het vast voornemen bezielt, om aan de verlichte wenschen der bevolkingen te voldoen."

STADSNIEUWS

BURGERLIJKE STAND.

GETROUWD (3 Febr.): J. Moor en M. E. Vink. — M. I. Guilini en R. E. M. A. Grofll. — (4 Febr.): A. H. Evers en T. A. Goenraadts.

BEVALLEN (29 Jan.): A. Auman, geb. Vastert, Z. — (30 Jan.): G. Brouwer, geb. Fank, Z. — (? Febr.): C. M. de Boer, geb. Muller, D. — M. S. Elert, geb. Muller, D. — (3 Febr.): T. P. Schutz, geb. Dubrusle, D. — A. M. van Eerten, geb. ten Hove, Z.

OVERLEDEN (30 Jan): C. M. Temminck, 54 j. — M. E. Dupuij, geb. de Haas, 29 j. — C. A. Hoff, geb. Liscaljet, 28 j. (31 Jan.): M. F. Boggia, 35 j. — C. J. van der Krabben, D., 7 m. — J. G. Kuijken, 36 j. — (3 Febr.): P. M. van Houten, D., 14 m. — J. M. C. van Voorthuijsen, geb. Reijnders, 40 j.

KENNISGEVING, dd. 3 Febr. ll. van de Kamer van Koophandel en Fabrijken aan den handel: dat de door de Nederlandsche Consuls te Koningsbergen, Barcelona, Odessa, Konstantinopel en Mexico ingezonden Berigten, gedurende vijf Dagen, uitgenomen Zaturdag en Zondag, tusschen [illegible] ter Secretarie der Kamer voor alle Belanghebbenden ter inzage voorhanden zullen liggen.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 5 Februarij.

Gisteren werden uit de eerste verkocht 134/1 en 14/2 ton. bruine Levertraan tot onbekenden prijs.

Tarwe 127, 128 ℔ n. Vriess. *f* 388, 390; 127 ℔ dito *f* 385.
Rogge 117 ℔ Riga *f* 300; 118 ℔ Arch. *f* 304; 119 ℔ Petersb. *f* 307, in ent.

Op 9 vaten, dadelijk in April, Sept, Oct. en Nov. 60. *Raapolie* per 6/w. *f*. 36¼; Vliegend 35¼; primo Mei eerstk. 34⅛, ½; Sept. 34½; Oct. 34¾, ½; Nov. 34¾, ½; Dec. 3. *Lijnolie* per 6/w. *f* 32; Vliegend 31. *Hennipolie* per 6/w. *f* 34, *Raapkoeken f* 68 à 70 *Lijnkoeken f* 11 a 13.

SNEEK, 2 Febr. *Boter f* 33,50. — Aanvoer van *Boter* 336 ¼ en 52 ⅛ ton.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

4 FEBR.			gebl.	5 FEBR. 1½ u.			gebl.
Nederl., Werkel. Sch. à	2½	pCt.	58⅛	58⅛	à	58¼	$58\frac{5}{16}$
Dito Dito	3	»	$70\frac{15}{16}$	$70\frac{15}{16}$	»	71	
Dito Dito op resc.	3	»	71	$70\frac{15}{16}$	»	71	
Dito Dito	4	»	$90\frac{15}{16}$	91	»	91¼	$91\frac{5}{16}$
O. I. Leening	4	»	90¾	91⅛	»		
Amortis. Syndic.	4½	»			»		
Dito Dito	3½	»	87⅞	88	»		
Handel-Maatschappij	4½	»	172⅝	172¾	»	172⅞	172¾
Haarlemmermeer	5	»		103¼	»		
Aand. Rijn-Spoorweg	4½	»			»		
Aand. Holl S. M.		»			»		
Brazilie,	4½	»			»		
Dito	2½	»			»		
Dito bij Rotschild	2½	»			»		
Spanje, L. bij Ard. van 85 £	5	»	19⅝	19⅜	»	$19\frac{7}{16}$	
Dito bij Dito onb. et.	5	»	19¼	18¾	»	19⅝	
Dito	3	»	36⅜	36⅝	»	35¾	37⅝
Dito Binnenl. à 6 m	3	»	30⅞	30⅝	»	30⅞	30¾
Coupons Ardoins		»	17	16⅞	»	17¼	
Passive		»	5¼		»		
Deferred		»			»		
Fransche Uitgest		»	$5\frac{9}{16}$		»		
Portugal, te Londen	3	»	37⅞	37½	»	37¾	
Dito Dito	4	»	36⅝	36½	»	36⅝	
Dito Binnenl. à 1 Conto	5	»			»		
Rusl. Ob. H. 1798 en 1816	5	»	104¾	104⅞	»	105	
Dito Dito 1828 en 1829	5	»	103¾	103⅞	»	104	
Ct. b. d. 1831 en 1833	5	»	96½	96⅞	»		
Dito bij Hope	4	»	88¼	88⅜	»	88½	
Dito bij Stieglitz en C°.	5	»	87¾	$87\frac{13}{16}$	»	87⅞	
Cert. te Hamburg	5	»			»		
Inschrijving in Assignat.	6	»		68	»		
Cert. van Dito	6	»			»		
Polen, Certific.	4	»			»		
Dito Aand. met Loten fl 300		*f*			»		
Dito Dito fl 500		»			»		
Amerika, Phil. Bank	6	pCt			»		
Dito	5	»			»		
Dito Bank-Actiën					»		

Oostr., Met. 2½ pCt. 57⅝; Oblig. bij Goll en C°. 101⅞; Nap. Cert. bij L. en B. 92⅞; Louisiana bij Hope 67½; Mexico $21\frac{7}{16}$, ½; Ecuad. 2¼.

Koers van het Geld: Beleening 4 pCt., Prolong. 4 pCt.
Wissel-Disconto 4 pCt.

Wisselkoers.

2/m. Hamburg 35½; Zigt dito 35¾; 2/m. Londen 11 87½; Zigt Londen 11.97½; 3/m. Lisbon. 41¾; 3/m. Porto 41¾; 2/m. Petersb. 1.93.

NIEUWSTIJDINGEN, BETREFFENDE INTRESTBETALINGEN, UITLOTINGEN, GELDLEENINGEN, ENZ.

Wij vernemen, dat de Coupons van de 5 pCts. Russische Certificaten in Zilver, 4de Serie, verschenen 1/13 November 1846, betaalbaar zijn met *f* 23,68 ten kantore van de kassiers Swarth & Schellwald, en dat bij gemelde kassiers betaald zullen worden de Renversalen, afgegeven voor de uitgelote 5 pCts. Russische Certificaten in Zilver, 4de Serie, van hunne administratie, gedateerd van 29 Sept. tot 30 Oct. 1846 ingesloten, met *f* 947.20 per Zilv. Rs. 500.

Het *Amsterdamsch Effectenblad* kondigt eene verkooping van 138 stuks Effecten aan, tegen Donderdag den 11 dezer.

MENGELWERK.

DE MARKIES VAN POMBAL,

beoordeeld door »*de Gids* (1)."

Tweede beschuldiging tegen de orde van Jesus.

II.

Door dit besluit van Koningin Maria, dat alle kenmerken draagt van regtvaardigheid en waarheid, werden alzoo »alle personen, welke krachtens het vonnis van 1759 waren ter dood gebragt of gebannen of tot gevangenisstraf veroordeeld, *onschuldig* verklaard *aan de hun ten laste gelegde misdaad*;" en hunne schuldpligtigheid door deze authentieke verklaring gelogenstraft en vervallen zijnde, wordt tevens gelogenstraft en vervalt derhalve de tegen de Jezuïten ingebragte beschuldiging van medepligtigheid aan die misdaad, aan den aanslag tegen het leven van den koning. Waar geene schuld is, daar toch kan geene medepligtigheid bestaan.

Dit weinige ware genoegzaam, om aan onbevooroordeelde lieden te doen gevoelen, wat er van der Jezuïten medepligtigheid aan den bedoelden moordaanslag is: daar wij echter een beschuldiger te beschamen hebben, die den schijn aanneemt, die op een toon spreekt, alsof zijne aanklagte iets meer is dan eene bloote bewering, alsof zijne aanklagte steunt op ontwijfelbare feiten, zullen wij ons bij dit bewijs van der Jezuïten volstrekte onschuld aan de hun lasterlijk aangewrevene schandaad niet bepalen, maar ter nadere bevestiging daarvan, den ingeslagen weg vervolgende, al weêr het eenvoudige geschiedverhaal stellen tegenover de tekstvervalschingen van Mr. W. R. Boer.

Het was den dag, welke de veroordeeling der familie Tavora voorafging. De bloeddorstige barbaarschheid van een beul als Pombal had het gansche rijk verslagen, en verstomd staarde men het wreede schouwspel aan. Als het volk in zulk eene stemming verkeert van stommen schrik, zijn tyrannen gewoon hun slag te slaan, verdubbelen zij hunne woede. Die woede viel in de eerste plaats verpletterend neer op den adel, in zijne waardigste vertegenwoordigers, de leden der familie Tavora; maar met die prooi was zij niet verzadigd; ook de Jezuïten moesten weten, welke de uitwerkselen zijn van een haat, als die van Pombal.

Het was den dag, welke de veroordeeling der familie Tavora voorafging. Geen zweem van eenig bewijs van schuld was tegen hen gevonden; en Pombal kan aan hunne onschuld niet getwijfeld hebben. 't Is niet genoeg nog. Daar verschijnt een besluit van Pombal, waarbij *alle* Jezuïten, let wel! — een besluit, waarbij *alle* Jezuïten, waarbij de *gansche* orde verklaard wordt tot den veronderstelden koningsmoord opgewekt te hebben en daaraan medepligtig te zijn. Alle Jezuïten zouden daaraan medepligtig zijn, — en men werpt in de gevangenis de P. P. Henriquez, Malagrida, Perdigano, Suarez, de Mattos, Oliveira en Costa. De bewijzen van schuld? Daar zijn er geene! Ja toch, eenigen hunner waren de biechtvaders van de leden der familie Tavora, en in de biecht zou de lust tot koningsmoord wel in hunne ziel levendig gemaakt zijn! Maar andere bewijzen intusschen waren er niet tegen hen. Is het niet meer dan afschuwelijk! Op dien grond nu werden drie Jezuïten ter dood veroordeeld, en vaardigde Pombal een bevelschrift uit, dat alle Jezuïten, gevestigd in de Portugeesche bezittingen, opgeëischte naar Portugal.

Waar zij geroepen werden, verschenen zij. Met honderden hadden zij zich los te scheuren gehad van hunne geliefde wilden, en landden zij op de kusten van Portugal aan, waar, naar 't zoo viel! aan eenigen den kerker ter verblijfplaats werd aangewezen, aan enkelen weer de huizen der orde, doch waarin hun alle gemeenschap met hunne broeders gestrengelijk verboden werd. Zoo verzuchtten zij ten getale van vijftien honderd om den rampspoed, die den herder verslagen had; maar zwijgende leden zij, en geen hunner, die de stem verhief, om het onregt te wreken.

Die toestand evenwel kon niet lang aanhouden. Zulk eene weerlooze menigte kon niet op den duur, zonder eenigen den minsten vorm van proces gekerkerd blijven, of spoedig had de vloek van Europa Pombal ter neder geploft. En die vloek van Europa was geen ijdel schrikbeeld; maar het was iederen dag te verwachten, dat paus Clemens XIII, gehoor gevende aan de inspraak der onverbiddelijke regtvaardigheid en aan de dringende beden van meer dan twee honderd kardinalen en bisschoppen van alle deelen der wereld, eindelijk regt sprak over Pombal, — en geen dwingeland, hoe geweldig ook, die niet siddert voor de kracht der stem, welke weerklinkt over de gansche aarde. »*Een en ander*, zegt Mr. W. R. Boer, deed den koning besluiten, bij decreet van 19 Jan., alle hunne goederen verbeurd te verklaren, en alle gemeenschap tusschen hen en zijne onderdanen te verbieden." Dit decreet, zoo doodeenvoudig vermeld door Mr. Boer met eene arglooze nugterheid, die het toppunt is der onkunde of der kwade trouw, dit decreet was het juist, dat de algemeene verontwaardiging opwekte, en mogelijk niet eens zoozeer om het vonnis, dat er in gelegen werd, als wel om den hoon, die daarin het koningschap-zelf werd aangedaan. Want dat zoogenaamde decreet was een brief van Pombal, naar 't heette, in naam van den koning, aan de bisschoppen van het rijk geschreven, en waarin hij den koning zulke eene onwaardige taal ten aanzien der Jezuïten in den mond legde, hem eene zoo grove lofspraak op hem, Pombal, zelven toedichtte, hem zulke beleedigende woorden voor zijne eigene, voor des Konings voorzaten, ten laste legde — dat de onbeschaamde overmoed van den tyran van het rijk niet langer te dulden was, en het tijd werd dien op eenigerlei wijze, zoo niet te breidelen, dan toch te bestraffen.

Doch Pombal droeg kennis van het verzoekschrift der kardinalen en bisschoppen aan den paus, en haastte zich zijn plan ten minste ten uitvoer te leggen, alvorens daaraan gevolg gegeven werd. »Den 20sten April 1759 diende POMBAL eene Memorie aan zijne Heiligheid Paus CLEMENS XIII in, waarbij.... de geheele opheffing der orde in het koningrijk en zijne koloniën gevorderd werd.... Ook werd verlof gevraagd ter bestraffing van zoodanige Jezuïten, welke aanstokers of medepligtigen geweest waren in den aanslag van 3 Sept. 1758. Mr. W. R. Boer aldus, en wat hij zegt is waar. Wat evenwel al weer opmerking verdient, is de naïviteit — om het zoo maar te noemen — waarmede hij escamoteert al wat er tusschen die Memorie van 20 April en het, *op koninklijk gezag*, door den Patriarch Saldanha, den 5 October, genomen besluit »ter dadelijke en geheele verdrijving der orde uit *Portugal*," is voorgevallen; en de feiten, die tusschen die twee feiten liggen, zijn toch nog al van belang en door de historie geboekstaafd. Feiten immers als de volgende, kunnen zoo gemakkelijk niet over het hoofd worden gezien, zoo men althans die niet opzettelijk maar ter zijde wil laten.

De Memorie van Pombal, hoewel eenigermate voorzien, bragt te Rome eene groote verslagenheid te weeg, en men bleef eenigen tijd zonder antwoord te geven. Daarbij echter vond Pombal zijne rekening niet. Hij wilde handelen, maar achtte nog den eenen of anderen steun te behoeven, ter vergoelijking zijner daad van geweld. En daarom, toen Rome zelve niet sprak, toen moest er slechts een zoodanig antwoord *verdicht* worden, waarachter Pombal zich voor een tijd kon verbergen, en dat aan Europa het stilzwijgen oplegde. Dit antwoord nu werd verdicht en opgemaakt door Almada, den schoonbroeder van Pombal, en gezant van Portugal bij den H. Stoel, uit wiens handen het naar Lissabon ging als een afschrift van het oorspronkelijk pausselijk document (2).

Het behoeft niet gezegd te worden, dat echter van den Paus een gansch ander antwoord uitging. En de H. Vader, en de Secretaris van Staat, Torregiano, weigerden ten allerstelligste hunne toestemming te geven of te billijken de onmenschelijk wreede daad, welke Pombal voor had; zij handhaafden het beginsel van regtvaardigheid, dat slechts toelaat schuldigen, zoo er schuldigen zijn, te straffen en niet duldt dat met de schuldigen, ook onschuldigen boeten zouden, en bij voorbaat verfoeiden zij reeds de door Pombal voorgenomen daad. Pombal was woedend om dat antwoord. Hij zoekt onaangenaamheden met den nuntius van den H. Stoel, Acciajuoli, en doet ze zoo hoog stijgen, dat de nuntius verpligt is zijne paspoorten te vragen; hij keert naar Rome terug; — en daarop neemt de Patriarch Saldanha, bij mangel aan pausselijk gezag, *op Koninklijk gezag*, het besluit ter dadelijke en algeheele verdrijving der orde van JEZUS uit *Portugal*."

Wat op het besluit volgen moest, vatten wij in twee woorden zamen: het lust ons niet, lang bij het schouwspel der helsche woede van Pombal stil te staan. P. Malagrida, eerst beschuldigd van medepligtigheid aan den moordaanslag, maar thans van heiligschennis en zwarte kunst, wordt levendig verbrand. De P. P. Henriquez, Mattos, Moreira en Alexander, *omdat* zij van nabij bekend zijn geweest met de familie Tavora, worden geledebraakt; 600 P. P. Jezuïten worden op eenige weinige wrakke vaartuigen zamengepakt, die zonder twijfel verongelukt zouden zijn op zee, had eene storm hen niet spoedig na hunne afreize in eene Spaansche haven doen binnenloopen; de overige 900 werden in de gevangenissen *vergeten!*

In waarheid, men moet al zeer onkundig zijn of den katholijken in Nederland een zeer boos hart toedragen, om zulk een booswicht, om een man als Pombal voor te stellen als een voorbeeld, *niet zonder leering* voor ons Vaderland!

R.

(1) Zie onze N°s. 86, 87, 89, 90, 91, 92 en 94.

(2) Dit was de eerste maal niet, dat Pombal valsche stukken, als van den Paus afkomstig, de wereld inzond. In de zaak van den zoogenaamden Paraguayschen handel had hij tot dat doel zekeren Pagliarius tot handlanger gehad, die, nadat zijn schelmstuk aan den dag was gekomen, van Rome verbannen werd, naar Lissabon vlugtte, daardoor in vriendschap opgenomen werd, en nu dan ook in Mr. W. R. Boer een verdediger en lofredenaar vond.

ADVERTENTIEN.

Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.